

SEMĂNĂTORUL

Organ cultural al Asociației Învățătorilor din Caliacra

Director: I. Nedelcu

Apare sub conducerea
unui comitet

Redacția și Administrația
Revizoratul școlar de Caliacra - Bazargic

Cuvântul de început

Chemăm la lucru la gazeta noastră, pe cei zeloși și geloși de prestigiu.

Manifestarea acestora în opinia publică trebuie să fie abondantă, cultivatoare și de efect apropiat.

Să îndrăznească toți, căci toată experiența și puterea le vom întrebuința ca să facem din tot ce vine pentru ziar, o potrivită manifestare învățătorească.

Pentru aceasta cerem colegilor un sacrificiu. Din ce ne trimite spre publicare, să ne dea voie, să adăugăm, să simplificăm și să prelucrăm într'un singur și sincer scop: cât mai bine, mai potrivit și mai de efect cultural sau social.

Ne sprijinim în cei 25, dela adunarea glă; dar mai mult,

așteptăm dela toți câte ceva, pentru gazetă: articole, informațiuni, propuneri, în toate problemele culturale, economice, sociale, etc.

Gazeta e a noastră și pentru noi; apoi a noastră și pentru toți.

Ea va face legătura colegială; va perfecționa vederile fiecăruia în problemele școlare și ale vieții; va în vedera greu tăi și propune soluții; va cere dreptul fiecăruia și al tuturor.

Va îndrumă școala și cultura românească; va îndruma și apără pe fiecare și pe toți învățătorii.

Este o gazetă profesională de lucru și de luptă.

Eug. Răducu

învățătorilor

Președ. asoc. secția Caliacra

Inchinare!

Biblioteca Universității Regale Ferdinand I.
din CLUJ.
Nr. 1016 1936
EXEMPLAR LEGAL.

„Semănătorului” și celor ce-și risipesc din suflet pentru cauza noastră.

I.

Altar de rugi și candelă de veghe,
Mijloc de luptă și de înălțare,
Noi te primim cu suflete deschise
Și îți urăm izbândă în zile viitoare!

II

Să vii neobosit în sbor de rândurea
Să semeni pe pământul pe care îl arăm,
Credințe, gânduri bune și daruri de mai bine
Și templu-aici culturii cu toți, să ridicăm!

III

Noi te primim cu suflete deschise
Și îți urăm izbândă în zile viitoare!
Altar de rugi și candelă de veghe,
Mijloc de luptă și de înălțare...!

R. Sandu
Durgut-Calfa

Datoria noastră

Trăim epoca de viteză și de vitejie. Ne trebuiesc eroi. Până la apariția lor multiplă anonimă a împlinit mereu chemarea vremii.

Așa a fost, este și va fi. Asociația noastră învățătorească, din jud. Caliacra, a fost alături cu 2 mlădițe, pe trunchiul ei viguros: Una e grosă, puternică și plină de rod, Banca noastră; cealaltă e verde, în frunză și floare deschisă, ziarul „Semănătorul”. Polenul prăfuit al florilor din creangă, e hărăzit să zboare, să plutească în văzduh, dar să se și depună. Câtă rodire va da, dacă toți vom îngriji de lăstarul în floare!

La Banca învățătorilor e rod ce s'arată de mare înlesnire pentru vremea de acum; dar mai ales pentru ziua de mâine.

Banca este chemată, în scopurile sale, să facă așezarea veșnică, de viață, a fiecărui învățător pe dealurile ondulate dintre Dunăre și Mare. Nevoile ce ne năpădesc în chiar necesarele vieții, le înfruntăm cu ajutorul neprecupețit al casei noastre și nu ne descurajăm de viață. Ne-o prelungim aci.

Viața își caută posibilitățile ei și deaceia e în veșnică frământare. Când găsește aceste posibilități viața s'angajază; Când nu, hoinărește.

Aici, noi avem perspectiva atator posibilități de viață cinstită și cu înbelșugare. Natura e încă virgină. Civilizația n'a sfredelit-o și n'a supt-o. Sunt bunuri în plus nedestinate; sunt bunuri flotante și nu sunt plasate. De acum se face ordonarea, plasarea, așezarea.

În momentele de azi înainte, banca noastră își are rol hotărâtor. Trebuie să îndeplinească o condiție. Să fie în capacitate, de a răspunde cerințelor multiple, ce se vor ivi simultan sau periodic.

Pentru această, ne trebuie nouă, ca susținători ai ei, oarecare eforturi. Să ne împunem vieții restricțiuni omenestii, așa ca chiar din salari să conservăm în bancă, maximum cu puțință. La veniturile peste salari, cum ar fi recolta, să nu ne formăm program în plus de viață. Să ne închidem ochii și aceste venituri să le svârlim în banca noastră, sub forma de depuneri.

În felul acesta, acumulăm economii pentru noi, pentru momentele favorabile din viața și mărim capacitatea de ajutorare a instituției noastre.

Astăzi membrii instituției ne împărțim în 2 categorii: 1) deponenți împrumutați și 2) deponenți neîmprumutați. Prima categorie sunt asociați creditor; cea de a

II-a sunt în mare majoritate ASOCIAȚI DEBITORI.

Rând pe rând, fiecare membru al Băncii vom trece —sau am trecut — prin aceste 2 forme, apărând când creditor, când debitor. Numai sub forma de debitor — împrumutat — nu concep a apărea cineva în banca învățătorilor lor, acum la începuturile ei de existență. Și nu este firesc, și nici prea moral ca să devenim asociați, cu tendința de a ne împrumuta imediat.

Un principiu cooperatist — și banca noastră își are baza cooperatistă — este: Dacă în momentul împrumutului, acesta nu poate fi acoperit de capitalul depus, rămâne obligația morală, ca până la achitarea împrumutului sau în maximum 10 luni după aceea, asociatul să depună un capital egal cu cel împrumutat.

Iar în viața de asociat este o obligație morală să ating cu depunerile mele — capital și depozit — suma maximă ce aș fi împrumutat vreodată.

Instituția economică care și a asociat conștiințe cu asemenea principii, va fi în continuu progres, își va servi clienții totdeauna și nu va muri niciodată.

Așa și aceasta doresc băncii noastre.

Atunci creanga cea groasă, puternică și plină de rod, își va înmulți ramurile sale și va deveni pomul viguros și falnic, binecuvântat și rodnic. Își va scutura fructele sale peste viața asociațiilor săi; iar noi, care am sădit și altoit nu vom fi trăiți și nădăjduiți în zadar.

Eug. Răducu

Flori de Toamnă

A venit toamna să vă alunge
Din parcul meu,
De dorul vostru încep a plânge
Și plânsul-i greu.

Un mic gândac tot tremurând
Din micile antene
Aleargă iute să s'ascundă
Sub maldărul de buruene

De-acum n'ainte pasul mă poartă
Prin vântul greu,
Uitând mereu de floarea moartă
Din parcul meu.

IV
În parcul meu s'antins ultiarea
Sub fulgi de nea
Și niciodată nu mai revine
Iubirea mea.

D.N.C.

Sămănătorul

Entitatea simbolică din pilda Mântuitorului, care, străbatând valurile de vaer ale veacurilor, a rămas tot atât de curată și de prețioasă în lumina adevărului ei, n'a încetat și nu încetează de a stăpâni sufletele creștine și a le stimula spre acte frumoase și durabile.

Și ce suflete ar putea fi mai bine pregătite și mai dispuse a urma și aplica în viața lor și în viața societății tălcul sămănătorului biblic, decât acelea ale învățătorilor cari sunt locșii lui Isus?..

Iată pentruce astăzi, dintr'un îndemn comun dar superior, a luat ființă acest *crainic spiritual* al corpului învățătorească din Caliacra, spre a servi idealul unei misiuni sfinte.

Da, sfântă e misiunea învățătorului oriunde și oricui ar propovădui el; dar aceea a învățătorului român — mai ales pe aceste țărâni — noi credem că e de trei ori sfântă... Și credința ne-e îndri-

tuită de piedicile destul de mari, de greutatea enormă și neînchipuit de numeroase pentru înfruntarea cărora e nevoie de avânturi și eforturi prometeice!

Ziarul nostru „Sămănătorul” va fi întru chiparea tuturor gândurilor și îndemmurilor de bine, de înfrățire și progres, va fi ecoul sincer al văzuințelor și visurilor noastre de viață culturală.

Imbrăcat în haina modestă, dar strălucitoare prin curăția ei, țesută cu sânge din razele neapuse ale conștiinței noastre, „Sămănătorul”, va împărți dela inimă la inimă și dela suflet la suflet comorile ascunse, valoroasele comori prin împărțirea cărora se va putea realiza *desăvârșirea* noastră ca misionari și *armonia* dintre noi și acei pentru cari suntem chemați să-i luminăm predicându-le. — E.P.

CE VREM?

A încercă să faci lumea mai bună, din orice punct de vedere, decât cum ai găsit-o este a da un scop înalt vieții
A. Carnegie

Există în firea omului, o veșnică tendință de a merge înainte. Această tendință se manifestă atât individual cât și colectiv. Ea are de scop pășirea înspre ceva mai superior, ceva mai bun, ceva mai folositor individului și colectivității. Aceasta este tendința zidită în om de în suși natura. Conform acestei tendințe, ne-am așteptat să vedem că raporturile (legăturile) zilnice dintre oameni, sunt din cele mai bune, din cele cari duc la propășirea colectivității ca și a individului.

Însă dacă stăm să judecăm, oricare dintre noi va observa că raporturile dintre oameni nu sunt din cele mai bune, că viața așa cum o trăim azi, nu numai că nu duce pe drumul cel bun, dar că ne duce la decădere morală și materială.

Fiecare se plânge că nu mai poate trăi, că nu i ajunge produsul muncii lui, că e furat, că e înșelat, că e insultat, că e nedreptățit, că e mare sărăcie, mare hoție, că bolile ne dijmuesc, că ceea ce vede sau aude zilnic din punct de vedere moral, nu e demn de numele de om.

Dacă acesta este adevărul și dacă pe de altă parte știm că natura a sădit în om o tendință, care îndeamnă omul către ceva mai bun, atunci cărei cauze se datorește faptul că mergem către mai rău?

Eu unul, aș spune că principalele cauze sunt:

- 1). Imitațiunea superficialului.
- 2). Lipsa autocontrolului.
- 3). Lipsa de îndrumare rațională și sănătoasă.

Cel mic imită pe cel mare, cel inferior pe cel superior.

Copilul acasă imită pe părinte, pe stradă pe adult, adultul pe matur și toți imită, sau mai bine zis se lasă duși de curentul mulțimii, al publicului în genere, al cărui exemplu îl vedem în raporturile zilnice dintre oameni, în ziare, în cărți, în reviste, în cinematografe, etc.

Cum pretutindeni întâlnim mai multe exemple rele, dar îmbrăcate într-o formă atrăgătoare, superficială, mască de exemple bune, le primim cu toții și le transmitem unul altuia, până când răul se încuibă, încât ni se pare ceva anormal de a nu fi așa.

Dacă ar exista un autocontrol riguros, încetul cu încetul, ne-am da seama și am începe să evităm exemplul rău și să urmăm binele.

Pe de altă parte dacă ar exista o perseverență îndrumare către ceea ce este rațional și sănătos, am ajunge să nu ne mai plân-

gem de viața care o ducem.

Toți vrem să trăim în grădina binelui; dar foarte rari sunt aceia cari trec să jumulească buruiana din ea, rari sunt aceia cari vin să sădească pomul cu roadele bune, rari sunt aceia cari pun umărul lor să facă împrejurul ei gardul, prin care să nu pătrundă rău făcătorii.

Și dacă ne gândim la exemplele celor mari, celor puternici, celor cu pretențiuni de conducere, de dominare, de îndrumare, vom vedea că proverbul „Peștele dela cap se împute”, își are o bună aplicare.—

Și acum să venim la colțul nostru, „Cadriaterul”. Să spună orice om cu bună judecată, dacă viața pe care o duc între ei, oamenii, cari sunt sortiți să și câștige existența pe acest ținut, este demnă de admirat și dacă ea duce cu adevărat la binele, la progresul individului și al mulțimii în acest colț.

Cum să fie demnă de admirat această viață, când în acest ținut nimeni nu vine, nu cu exemplul, dar nici cu sfatul cel bun.

În toate înprejurările, în toate localurile, în toate colțurile, în toate tipăriturile, pretutindeni în acest ținut se împrăstie sămânța urii, și a vrășmașiei.

De parte de mine ideea de a face un atac tipăriturilor locale, de orice natură ar fi ele și în orice limbă ar apărea, cred însă ca e o datorie comună a tuturor tipăriturilor, de a nu învrăjbi, ci de a liniști, de a duce o aprigă prigoană contra a tot ce este rău și de a încuraja exemplele bune.

Sămănătorul fiind foaia acelora, cari aici, ca și pretutindeni, au rolul de a îndruma mulțimea pe calea cea mai bună, va face aceasta fără să aibă gând de a jigni pe cineva.

Cei cu gânduri bune pot veni cu tot sufletul să încurajeze și să dea tot obolul lor, ca astfel cu puterile unite al celor puțini, dar buni, să se pornească către o viață rațională și sănătoasă, către o viață armonioasă în acest ținut. T. N.

—Premiile școlare, cari în anii din urmă erau aproape neglijate, anul acesta pornite dintr'uu adânc simțământ al tradiției. Ministerul Instrucțiunii decomun acord cu casa școalelor și cu unele case de editură a luat frumoasa măsură să distribue în urma comenzilor—pe preț mai scăzut cărțile ce urmează a se da elevilor ca premii—în acest scop, unele case de editură face apel la directorii de școli primare, ca să trimează comenzile prin revizoratele școlare—sau pe centre—urmând ca costul lor să fie achitat ulterior.

Învățătoria în alegerile politice

Politica este cea mai înaltă doctrină a științelor sociale și cea mai frecventă teorie a formelor de civilizare.

Desfășurarea politicii, în formă, este fascinatoare căci produce o supralicitare—în trecere între organizațiile sociale în a ferici popoarele și chiar omenirea.

Numai în practica ei, politică este adesea deziluzionantă. Și de unde în scopurile sale formale, politica este una și aceeași, atât a organizațiilor, cât și a personalităților, în împlinirea ei, mijloacele de împlinire se diferențează dela o politică la alta, dela o organizație la alta. Aceste mijloace lasă în urma lor o atmosferă mai bună sau mai înbăcsită, după cum ele au fost morale sau altfel, acceptate sau respinse de opinia publică.

Mijloacele, de practicare a politicii în fond, sunt mai dulci și mai umane când se produc într'o atmosferă de liniște și normal; sunt decepționante și barbare în vremurile turburi și critice.

Explicația e naturală. Una e fața omului și gesturile lui în situațiile fericite; alta este în momentele grijului ale vieții. Cu cel ce a pierdut o sumă de bani, cu cel ce i-a bătut grindina, grăul din țarină, cu cel deziluzionat în așteptările sale, cu cel preocupat de mari interese obștești nu poți avea momente plăcute în revederile întâmplătoare sau voite. Adesea îți displac și gesturile și tonalitatea.

Așa e și politica în criza de azi. Ea e practică de oameni, cu toate expresiunile, pasiunile și gesturile omenesti. Așa a fost și va fi.

Oricât am fi vrut să facem noi—cărturarii satelor—o idealizare socială din politica celor mai alese regimuri, practica ei în epocile de consolidare—în vremea mișcărilor de alegeri— a lăsat, va lăsa mereu, multe decepții în lume, în rândurile partizanilor și chiar a lumii inofensiva de politică. În rândurile adversităților politice, în sezonul electoral, politica a ieșit mereu din ce a fost omenesc și moral. Și chiar de n'ar fi ieșit și de n'ar ieși, lupta și adversitatea lasă această aparență în rândurile luptătorilor și a lumii din jurul lor.

Acesta este adevărul real, rostit deschis și categoric. În asemenea împrejurări, toată lumea este cuprinsă de o agitare. Pasiunile răsar din adâncurile omenescului cu ceiaze mintea a înfrânat totdeauna. Cu cât mintea este mai inestată și organizată, cu atât omenescul se

va păstra mai mult în zilele de frământări politice, cum sunt acestea de acum.

În toată populația statului nostru, în epoca aceasta de refacere și restaurare morală a societății, sunt 2 factori morali, în direct contact cu viața ce trebuie renovată. Aceștia sunt învățătorii și preoții satelor.

Fără ei, orice înnoire este imposibilă. *Toate sforțările dela înălțime se prăbușesc jos, în lumea satelor la popor—dacă n'ai un factor de prestigiu, cu conștiință.* În generalitatea cazurilor, acest factor a fost învățătorul și preotul, la cari s'au adăugat și alte conștiințe alese, dar răslețe în lumea satelor.

Căta cumpănire, măsură și prealabilă chibzuință le trebuiesc acestor factori morali, în zilele de orbire morală, cari însoțesc frământarea politică a alegerilor!!

După vârtejul acesta, celor 2 factori morali le trebuie o înțelegere pătrunzătoare, pentru judecarea evenimentelor, spre a putea să și alunge decepțiile, să și recapete aprecierea dezinteresată și suflul idealist, care i călăuzește în acțiunea misi-onară!!

Aceasta le trebuie neapărat și cu atât mai mult, cu cât împrejurările de după alegeri îi vor cere întregi și sacri pentru restaurarea morală din programul vremii.

Orice ar fi, oricum ar fi, 2 recomandări le simț că svâcnesc în suflet pentru preoții și învățătorii satelor din Dobrogea-Nouă:

1) Să nu uităm o clipă, că trebuie să fim morali și în frământarea oarbă a politicii din alegeri.

2) Să nu ne impresioneze radical pasiunile favorabile și defavorabile din aceste frământări, ca să nu ne piară duhul învățătoresc.

Prima recomandare o cere misiunea carierii.

A doua, o fac dint'o instinctivă sfredelire a viitorului apropiat, care a făcut să rostesc în adunarea g-lă învățătorescă dela 4 Aprilie cuvintele ce vreau să rămână:

„Suntem o forță de persistență prin ceiaze reprezentăm; suntem făuritorii sufletelor neamurilor din țara aceasta și încurând vom fi chemați să împlântăm în viața organismului social, criteriile morale, care lipsesc, fiind înlocuite în vreme cu toate criteriile, cu oricari criterii, fără niciun discersământ”.

20 Mai 1931

Eug. Răducul

ȘTIRI

În vederea construirii unui min, asociația învățătorilor d Caliacra, prin glasul președintelui său, face un călduros apel către toți domnii secretari comitetelor școlase rurale (seții și centre), de a prevedea bugetele ce le întocmesc, surcât mai mari pentru îndeplinir frumosului scop ce se urmăreș

—Ministerul instrucțiunii Pu lice și al Cultelor, în veder economiilor bugetare, printr decizie ulterioară a mărit c cumscriptiile inspectorilor școl primari, așa că în județele Caliacra, Durostor, Ialomița și C stanța, a fost repartizat D-1 I spector Alex. Voinescu, iar D Ahil Constantinescu a fost rep tizat în județele Sălaj, Som Satu-Mare și Maramureș.

—Tot în vederea economii bugetare, Ministerul, a susp dat pe 1 Maiu a. c. posturile subrevizori școlari de cont menținându-se numai postu de subrevizori de cancelarie.

—Domnul Gheorghe Brânza a fost numit subrevizor de c celarie, pe lângă Revizora școlară de Caliacra, pe ziua 15 Maiu a. c

—Revizoratul școlar de Caliacra, face cunoscut că inform țtunii personale nu se pot că ta decât Joia și Sâmbăta de masă; aceasta avându-se în dere de a nu se stingheri bu mers al școalei.

—Odată cu venirea actualu guvern, domnul Ministru al instrucțiunii și cultelor, N. Ior a dispus ca pe viitor orice c stiune de ordin școlar, prec și orice doleanțe ale membr corpului didactic de toate gra le, se vor rezolva după avi sfatului alcătuit din președi celor trei asociații dascăle constituiți în comisiune.

—Ministerul a luat lăudat măsură ca toți membrii corp didactic, scoși la pensie, să răsplățiți după merite.

—În vederea alegerilor, Nicolae Iorga, Președintele C siliului de Ministrii și Minis al Instrucțiunii, face un a către membrii corpului dida de a nu se amesteca în frământările politice dizolvante.

—Anul acesta examenul capacitate pentru obținerea lomei de învățători se va în ziua de 25 Iunie, la școa normale stabilite de Minis Stirea o dăm sub toată rezee fiind luată d'n ziare, deoa Revizoratul școlar n'a pr nici un ordin în acest sens.

—Cauza neprimirii salari pe luna Aprilie e. este că, o nanța învățătorilor rurali t de un milion. Ori, este ex ca încasările zilnice la Adm strajia financiară să atingă a stă sumă și conform ordii Ministerului de finanțe, toate mele ce rămân în urma a țărilor, se depun la banca țională, neputându-se str spre a se achita. În ultu timp, s'a restituit ordan Onor Directoratului, spre a diviza în ordonanțe de 2-3 te de mii.

Învățământul elementar e defectat în scopurile sale.

Scopul învățământului primar, în general, a fost pervertit. În loc ca acest învățământ să aibă pe primul plan *tendință educativă* el s'a intelectualizat în așa măsură, că nu mai poate face nimic pentru educație.

Defectarea scopului suprem, educativ, se datorește:

- 1) Programului
- 2) Controlului

Programul este așa de încărcat, încât spre a putea trece atâta materie, trebuie să mergi în galop, căci abia ai timpul necesar de memorare. Programul este alcătuit, luându-se de bază școala primară organizată ideal: fiecare clasă cu învățătorul său, materialul didactic complet, localurile suficiente și frecvența școlară cu regularitate escesivă.

Ori starea învățământului primar, în marea lui majoritate, nu se bucură de-o asemenea situație și materia din program se trece numai la o mică parte din școalele rurale.

Acolo unde se trece, materia din program nu se raportează la viața de toate zilele; când să se facă experimentarea culturii în viața, ca să aibă caracterul de cultivare, mai ales unde ai 3-7 clase la 1, 2 sau 3 învățători?

Personalul din controlul învățământului primar a formulat un tip de proces-verbal pentru inspecție și după acest tipic se comportă toate inspecțiile dela Maramureș la Orhei, dela Dorna la Balcic.

Cine a citit procesele verbale de inspecție, din diferite regiuni, s'a convins și de tipic, dar mai ales că educația interesează prea puțin. Cel mult vei găsi: elevii sunt curați, disciplineți, răspund vioi, clasa curată, etc.

Și nici că se putea altfel. Se cere ca fiecare inspecție să aibă o calificare. Toți și de toți s'a interpretat, ca acest calificativ să se dea la rezultatul intelectual; așa s'a dat în toate vremurile, încât avem azi o tradiție de apreciere intelectuală rigidă, care a desfigurat complet partea educativă a învățământului elementar.

Trebuie o singură cerință împlinită radical și de urgență: „Reformarea programelor prin simplificarea curagioasă până la nivelul organizației reale a școlii noastre și renovarea cadrelor din control prin criterii în afară de politică.”

INFORMATOAREA

Pentru ca poporul să nu mai fie înșelat de către diferiți trepăduși politici, guvernul anunță că va scoate o foaie numită Informatorul. Această va fi pentru poporul la curent cu adevărată situație economică și politică din țară.

Presupunem că cele ce se vor scrie în Informatorul, vor spune lucrurile fără nici un înconjur. Presupunem că va avea curajul să va scrie în el adevărata situație, și că poporul va ști sigur cum merg treburile țării.

Salutăm cu bucurie, de de mai înainte, această inițiativă.

Tot pentru bunul mers al lucrurilor în țară, cred că foaie aceasta ar trebui să mai scrie, cel puțin tri-

mestrial; cari sunt datoriile cetățenilor după noile hotărâri ale guvernului, după noile legi? Să se facă un rezumat al noilor legi, al datoriilor ce le au cetățenii către diferitele autorități și instituțiuni de stat, județ sau comuna.

De aceasta se simte nevoia, căci cu ploaia de legi de câțiva ani încoace, legi pe cari nu le respectă nici cei cari le-au făcut, dar cari se impun umilului și bunul cetățean să le respecte, nu mai știe bietul om ce trebuie să facă și ce nu trebuie. Ceeace era acum un an, chiar acum câte va luni, lege azi nu mai e. Un fapt cari până mai ieri nu era, azi e lege și bietul cetățean se găsește fără să vrea în gâlceavă cu legea. Sunt ele monitoarele oficiale dar acelea nu le vede și nu le citește decât cel mult notarul comunei.

Informațiunile să fie aranjate pe meșteșuguri: Ex.

- a) Datoriile negustorilor;

b). Datoriile plugarilor c). Datoriile meseriașilor; d). Datoriile lucrătorilor în fabrici; e). Datoriile funcționarilor administrativi etc.

Informatorul va apare săptămăna sau chiar lunar căci muncitorul nu poate citi în fiecare zi. Să se trimită fiecărui sat, prin delegatul satului sau mai potrivit pri învățătorul satului, cari să-l pună la îndemână fiecărui satean și să lămurească pe cei cari nu se pricep la citit.

Județul ar putea trimite trimite și el asemenea foi lunare. Aceasta ar face pe fiecare cetățean conștient de datoriile lui. Funcționarul n'ar mai pretinde mai mult și cetățeanul nu s'ar mai crede nedreptățit. Lumea ar munci, s'ar mișca cu dragoste la muncă și prestigiul funcționarilor și a tuturor instituțiilor ar fi cu mult ridicat.

T. N.

In chestiunea comitetului școlar

Să intrăm în legalitate!

Existența școlilor noastre primare, fiind în funcție de organizarea și viața Comitetelor școlare și secțiilor locale, se cade să le dăm cât mai multă atenție, cât mai multă importanță.

Și fiindcă la baza existenței lor stă doar un decret lege, un regulament și o decizie ministerială, este de datoria noastră, a învățătorilor, nu numai să cunoaștem în amănunțime aceste singure dispozițiuni, dar să facem și pe alții să le cunoască, spre a evita confuziunile, interpretările greșite sau intenționate-greșite, cari pot fi cum nu se poate mai dăunătoare vieții acestui singur suport legal al școlilor noastre.

Și cum din păcate, — sunt multe interpretări greșite ale acestor dispozițiuni categorice, — interpretări cari îngreunează până la anihilare viața Comitetelor noastre școlare, — e bine, credem, să ne lămurim, ca să nu mai comitem greșelile trecute.

Este o greșală care se perpetuiază cu însăși formalitățile bugetelor lor; altă greșală este cea care elimină ideea obligativității contribuțiilor: se mai face încă una cu strângerea efectivă a fondurilor, cu casieria; etc., etc.

Mă mărginesc să analizez de data aceasta, numai primele două greșeli arătate mai sus.

Formalitățile bugetelor.

Art. 44 din regulament, este atât de explicit și atât de categoric, în cât, mărturisesc:

am rămas surprins când am aflat și am văzut nu numai că nu se ține seamă de dispozițiunile lui, dar dintr'o interpretare greșită a altei porunci categorice, se anulează toată prevederea celui dintâi.

În adevăr, art. 44 spune: „bugetul de venituri și cheltuieli întocmit de comitet va fi supus aprobării adunării generale anuale. O copie de pe el se va comunica și receptorului”. — Categorie deci.

Va să zică, singura aprobare a bugetelor, este cea care se dă de adunarea generală. Și este cum nu se poate mai logic să fie așa, fiindcă doar totalitatea — sau majoritatea — celor cari cu banii lor contribuiesc la formarea fondurilor, dar aceștia și numai aceștia, pot fi îndreptățiți să dispună de întrebuințarea lor.

De ce se mai amestecă, atunci, și Comitetul județean în „aprobarea” bugetelor comitetelor școlare rurale? Ce rost au „aprobările” în prealabil a acestora, pentru comitetele secțiilor sătești? De unde s'a scos acest drept de control (?) anticipat asupra unor extrem de reduse fonduri, la cari nu contribuiesc de cât locuitorii, atât direct, cât și indirect? Ce rost mai are atunci, adunarea generală și aprobarea ei, categoric cerută de lege? Întrebuințarea celor 14% din bugetele comunelor? Dar nici 14 la mie nu se depun de acestea pentru școli, deși

în chipul acesta se ca'că legea. Și în ultima analiză, chiar asupra acestor 14%, tot numai locuitori sunt în drept să dispună, fiindcă tot dela dânsii, — și numai dela dânsii se strâng.

Este un nou scus și o intenționat — greșită interpretare aceea, care se dă art. 50 din regulament care zice: „Actele justificative și conturile de gestiune vor fi înaintate după încheierea anului bugetar” . . . etc.

Așa dar aci nu este, — și nu poate fi — vorba, de cât despre verificarea și aprobarea bugetelor, gestiunilor și actelor justificative, după executarea lor, fiindcă nu se pot pretinde acte justificative cu anticipație, acestea procurându-se doar pe măsura efectuării cheltuielilor.

Dispozițiunea categorică a art. 44 expusă, mai sus, ca și obligațiunea de a trimite acte justificative, odată cu bugetul, oglindesc atât de limpede voința legiuitorului, de a da toată importanța adunării generale a Comitetului școlar și de a nu-i răpi nici-un drept rezultat din însăși faptul că ea este aceea care alimentează definitiv rolul Comitetului județean — pentru comitetul rural, — și al acestora, pentru acțiuni, limitându-l la verificarea gestiunilor, deci după executarea bugetului, care nu are nevoie de cât de o singură aprobare prealabilă: a adunării generale.

Altă chestiune importantă pentru Comitetele școlare, este a *obligativității contribuțiilor*.

Recunoaștem de la început că, înainte de votarea noii legi administrative, nici nu se putea vorbi măcar despre această chestiune. Acum însă, când prin dispozițiunile art. din această lege, se prevede categoric obligativitatea oricarei Contribuțiuni de interes local, pe care o aprobă majoritatea locuitorilor, acum, din momentul în care contribuțiunea la întreținerea școlii a fost votată de adunarea generală a comitetului, — Care nu este, — și nutrebuie să fie de cât majoritatea imensă a locuitorilor satului, — ea devine legată, obligatorie pentru toți, fiindcă toți se bucură de rezultatele folosirii ei, buna stare a școlii.

Care trebuie să ne fie atunci grija noastră, spre a nu lipsi școala de acest singur suport al existenței ei?

Să interesăm cât mai mult pe toți locuitorii satelor noastre, făcându-i ca, atât fiecare în parte, cât și majoritatea lor laolaltă, să înțeleagă binefacerile școlii și să contribuie cu dragă inimă, și cât mai larg, la strângerea mijloacelor de întreținere ei. Să avem populate adunările generale ale comitetelor școlare, cu imensa

majoritate a locuitorilor, pentru ca hotărârile lor să fie și conștiente și obligatorii pentru toți.

Lăsând pentru altă dată celelalte chestiuni în legătură cu situațiunile legale ale comitetelor școlare decămdată, trebuie să fim bine pătrunși de aceste două adevăruri:

Bugetele comitetelor școlare nu au nevoie de cât de aprobarea adunării generale respective, și numai după executarea lor, se trimite comitetelor de grad mai superior, împreună cu gestiunea, spre verificarea și aprobare. Dar aprobarea adunării, să fie amănunțită.

Să luăm hotărâri, în adunări generale, ca majoritatea locuitorilor satelor, pentru ca să le putem asigura venituri legale precise și sigure, spre a nu expune școala la lipsuri prin cari să împiedici mersul ei normal. Și atunci când, pătrunși de aceste stări legale, vom aplica cu stăruință vom putea spune că mergem pe țărâm sănătos, pe țărâm legal.

C. Dumitrache

Societatea „Principele Mihail” pentru protecția copiilor din România, contribuind din toate puterile la răspândirea igienei și a educației pentru ridicarea neamului românesc, și în acest scop încearcă să grupeze toate elementele din cu-prinsul întregii țări.

Pentru aceasta a făcut un apel prin revizoratele școlare către toți învățătorii și preoții, — cari sunt cei mai indicați a împrăștiia în lumea tineretului, lumina binefăcătoare a igienei, ca unii ce sunt în directă legătură cu populația satelor.

Prima manifestare a sărbătorii săptămânii copilului a fost anul trecut în luna Maiu, când s'a distribuit broșura „O zi din viața unui copil”. — Anul acesta săptămăna copilului se sărbătorește între 24-31 Maiu, cu care ocazie s'au tipărit și în care searată esențială opera săvârșită de Soc. Principile Mircea, și broșurile:

„Către elevi”, în care D. Apostol (Culea, neobositul luptător pentru răspândirea culturii la sate, arată, în prima pagină năzuințele societății, povestind frumoasele povești ale câtorva istorioare din viața de copii a oamenilor [mari prin talentele lor; a doua broșură „Povestea a moșierului din Stoenești, Alecu Dâmbeanu, deasemenea e o lucrare ce trebuie recomandată cu multă căldură elevilor.

Broșurile sunt tipărite de Soc. Principile Mircea și se distribuie de către Revizorul școlar contra a 2 lei bucată, costul tipăritului.

